

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Varia S. Pardulphi miracula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A bra sua minutissime incidere, ut semper vulneratus esset, et facta vulnera vix de loco moveri potuissent *p*, et bene cum Propheta diceret: « Non est sanitas in carne mea a facie iræ » tuæ *q*.

valde austeram.

9 Comedebat semel in hebdomada escam, sed aridissimam: Quadragesimæ vero temporibus omne corpus suum nudatum a discipulo suo, cui nomen Theodenus, virgis cædi præcipiebatur; nocte vero omni corpore prostrato in terram, extensis brachiis tam æstate, quam hyeme, quamdiu potuisset, in oratione jacebat: surgens autem ab oratione paululum requiescebat. Quod vero restabat post horas nocturnas ex Lectionibus, quod audierat, memoriter recitabat: post matutinas vero Laudes Responsoria vel Antiphonas de sanctis Martyribus decantando meditabatur *r*. A tertia autem hora usque ad sextam per singula altaria orationi vacabat. A sexta vero usque ad nonam silentio studebat, exiens autem a nona pauperes vel infirmos, qui ad eum veniebant, verbo Dei, pane vitæ, prædicatione satiabat. Dum vero quadam nocte paululum obdormisset, archangelum Michaellem in somnis sibi adstantem vidit, qui clara voce ad eum ait: Pardulphus, vir Dei, surge velociter et ascende per gradus scalæ istius, dextera manu gressus dirige, sinistra autem noli ire, quia tenebræ sunt. Ecce Dominum Deum tuum, quem diligis, invenies stantem ad summitatem scalæ, in manibus habentem coronam, quam in capite tuo pro tuis laboribus vult ponere, et baculum, quem tibi ad regendum populum suum dabit, ut sectator honorum operum viam salutis doceas. Tunc Famulus Dei statim consurgens, et locum, ubi pedes angeli adstare vidit, deosculatus, protinus se cum lacrymis orationi dedit, et postea omnibus ægrotantibus, qui ad eum veniebant, de ipsa terra, ubi pedes angeli stare viderat, ad spargendum in domibus eorum dabat. Sed cum ejus abstinentiam digessimus, de ejus virtutibus aliquid enarrare debemus.

ANNOTATIO.

a Apud Mabilonium legitur: Seredinnus. Vetus est prope Waractum seu Garactum, de quo infra ad lit. g.

b Gallice S. Pardoux. Alibi Pardulphus vel Paradulphus etiam dicitur. Natus est sub annum 637. Vide num. 54 Comment. prævii.

c Matt. 13, v. 14.

d Videtur Sanctus, relictis paternis ædibus, vitam solitariam aliquamdiu etiam egisse, licet nulla in his Actis ea de re mentio fiat. Vide num. 18 et seq. Comment. prævii.

e Is mihi aliunde omnino ignotus.

f Aquitanix A civitas (Limoges) ad Vigenam (la Vienne) situm.

g Ejusdem Aquitanix A in Marchia Superiore oppidum prope Wartimpæ (la Gartampe) fontes. Gallice dicitur Gueret.

h Psalm. 103, v. 14.

i Nempe e loco solitario, haud procul natali vico.

k Sub finem videlicet sæculi septimi vel seq. initium.

l Quippe vir solitudinis amantissimus nunquam, seu vix unquam sua cella egressus est, ut legitur paulo post.

m Melius apud Mabilonium: Postquam in Octobris Tomus III.

prædicto cœnobio habitare cœpit, ostium cellæ ipsius egressus non fuit, nunquam a sole calefactus, nisi per fenestram etc.

n De carnium esu universim hæc habet S. Benedicti Regula cap. 43: Sed et carnium esus infirmis et omnino debilibus pro reparatione concedatur. At ubi meliorati fuerint, a carnibus more solito omnes abstineant. Vide infra lit. r.

o De balneis, tunc temporis adhiberi sæpius solitis, eadem Regula: Balnearum usus infirmis quotiens expedit. Sanis autem et maxime juvenibus tardius concedatur. Vide infra lit. r.

p Mabilonium legit: Et facta vulnera vix de loco moveri potuisset: id est, ut factis vulneribus vix de loco moveri potuisset, seu e cella alio transferri.

q Psalm. 57, v. 4.

r Alludere hæc videntur ad Regulam S. Benedicti cap. 8, ubi hæc leguntur: Quod restat, post vigiliis a fratribus, qui Psalterii vel Lectionum aliquid indigent, meditationi inseruiat: suadet hæc, uti et quæ ad litteras n et o annotati, Sanctum ex instituto Regulæ Benedictinæ Waracti vixisse.

CAPUT II.

Varia S. Pardulphi miracula.

Quidam ex rusticis vulgaribus, Gommus nomine, dum ligna ad usum ignis in silva cæderet in vetusta arbore, boletos, quos vulgo Lemigas a vocant, adhærentes reperit et collectos decrevit ad virum Dei Pardulphum deferre. Cumque concitus monasterion ad Hominem Dei properaret, Regnarico cuidam, consiliario illustrissimi viri Chunoaldi b principis, nec non et legatario præcelsi Majoris-domus, Francorum regis Caroli c, in via obiavit, sciscitatusque ab eo, cui has deferret lemigas, confessus est dicens, quod ad virum Dei Pardulphum deferret, qui nihil carnium, nec volatilium edebat. Sed prædictus Regnaricus temerario ausu easdem lemigas de manu hominis usurpavit, pueroque suo præcepit, ut, cum hora vescendi venisset, eas ad comedendum diligenter præpararet.

41 Cum autem hora prandii ante eum fuissent allatæ, mox ex eisdem lemigis in ore suo posuit: sed factum est, ut neque gutture, neque ore projicere valeret, adeoque anxiretur ut guttur ejus et caput tumesceret. Tunc unus ex pueris ait, quod pro lemigis, quas homo ad Virum Dei deferrebat, hoc malum pateretur. Tunc Regnaricus equum suum, in quo sedere consueverat, magna celeritate sterni et ornari præcepit, et per eum unum ex famulis suis ad famulum Dei Pardulphum direxit, et ita præcepit, ut prostratus ejus pedes deoscularetur, veniam deprecatus, ut culpam, quam in eo commiserat, relaxaret, ac pro eo Dei misericordiam exoraret: cumque idem puer ante virum Dei Pardulphum adstitisset et cuncta retulisset, Vir quoque Domini hilarissimo vultu et quasi subridens ait: Oh fili! semper contraria impiis præcepta justitiæ: illi autem, ut Dominus dixit, non evadent laqueos justæ vindictæ: nos, etsi in magnis tribulationibus positi sumus, tamen a

AUCTORE ANONYMO.

* De vita ex usu fungorum
* al. Gominus

a

b

c

F periclitanti subvenit,

AUCTORE
ANONYMO.

Conditore nostro Deo non omnino sumus de-
specti. Vos vero quomodo erogabitis propria,
qui rapitis aliena? Et continuo nullas moras
agens oratorium ingressus, pro eo Domini mi-
sericordiam diutissime exoravit, oleumque be-
nedictum et aquam suis ei manibus dedit. Cum
autem homo ad Regnaricum reversus fuisset,
et oleo sancto eum unxisset, aquamve in ore
posuisset, prædictæ lemigæ cum magno stre-
pitu ingentique dolore per os ejus rediere, et
ita sanus factus est: rursusque multis diebus
crebro ad Virum Dei veniens gratias agebat,
confitendo peccata sua, Domino Deo laudesque
dabat *d*.

d
claudio gres-
sum

12 Aliud quoque fertur miraculum, quod
per eum Dominus operatus est ad laudem sui.
Dum quadam die solus sine fratribus resideret,
claudus quidam, Marcellus nomine, qui ab utero
matris suæ calcaneos hærentes renibus habebat,
nec aliter nisi cum scabellis gradiebatur, ad eum
veniens rogare cœpit, ut pro restauratione sui
gressus Dominum exoraret. Tunc Vir Dei res-
pondens ait: Oh nate! ista virtus apud B. Pet-
rum Apostolum fuit, quando ad portam templi
claudum invenit, qui ab eo stipendia vivendi
postulabat, cui beatissimus Petrus respondens
ait: « Argentum et aurum non est mihi: quod
» autem habeo, hoc tibi do. In nomine Jesu
» Christi surge et ambula *e*. » O quale miracu-
lum! dum victum corporalem quæreret, stabili-
tatem pedum recipit ab Apostolo sancto. Nos
vero, filii, inusitatum habemus istud miracu-
lum; sed tamen recordamur, quod Dominus
discipulis suis est pollicitus, dicens: « Si ha-
» bueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis
» monti huic, transi hinc, et transibit, et nihil
» impossibile erit vobis *f*. » Tu autem, fili, ad-
quiesce consilio meo, vade ad fontem meum,
quem ego construere rogavi, et nudatum corpus
tuum ex ea aqua abluet, et dein ex aqua bene-
dicta totum corpus tuum lini, et in eadem nocte
in oratorio, quod est in honore sancti ac bea-
tissimi martyris Silvani, juxta eundem fontem
positus, vigila, et nos cum fratribus pro resta-
uratione gressuum tuorum Domini misericor-
diam exorabimus.

e
f
tribuit, dæ-
moniacos li-
berat,

* al. Blando-
lenus

* al. Godolai-
cus et Godo
g

13 Cum ita factum esset, et idem claudus
intempesta nocte vigilaret, paulum gravatus a
somno, obdormivit, et mox vocem vehemen-
tem, quam poterat, emittens, et sursum sese
erigens, gradus, ubi fratres ad psallendum stare
conseverant, manibus amplexatus est. Tunc
presbyter, custos cellulæ ejus, Laudolenus *
nomine, evigilans, aperto ostio oratorii, ingres-
sus, diligenter inquirebat, quidnam evenisset;
ad quem prædictus Marcellus respondens dixit,
quod vir Dei Pardulphus eum per humeros suos
complexatus sit, et sursum eum elevarit. Tum
presbyter prosternens se in oratione cum la-
chrymis glorificabat memoriam Domini Salva-
toris nostri Jesu Christi, qui talia per servum
suum Pardulphum operari dignatus est, et ita
sospes factus Marcellus in crastinum, relictis
scabellis, propriis gressibus ad Virum Dei per-
venit. Wodolaiicus * faber ex Lemovica civi-
tate *g*, arreptus a dæmonio, vinctus catenis
collum et brachia, cum duobus ductoribus, uno
trahendo præcedente, et altero retro trahente,
Pardulpho est præsentatus, qui, quemcumque
apprehendere poterat, aut manibus aut dentibus
crudeliter sauciabat aut laniabat. Cum vero ad
Hominem Dei fuisset adductus, multis conviciis

et increpationibus exprobrabat, dicens latronem. D
falsatorem, impostorem. Tum Vir Dei, omnia
patienter ferens, cibum et potum ei dare præ-
cepit; mox oratorium ingressus pro eo Domi-
num exoravit, et per aliquot dies secum fecit
demorari, et ita sanum factum, unde venerat,
remisit. Alii quidam duo, Centulus et Benedi-
ctus, dæmonibus repleti ad eum perducti sunt,
quos suis orationibus similiter ab obsessantibus
dæmonibus Vir Dei liberavit.

14 Demolenus * quidam nomine ex Wasco-
nia *h* lumen oculorum amiserat, et vacuitate
gutturis in tantum gravabatur, ut, nisi ad aurem
alicujus os suum applicaret, nihil, quod loque-
retur, intelligere quispiam posset. Protinus,
cum ad eum perductus est, et lumen oculorum
recepit, et lingua ejus loquendi recuperavit
officium. Aliud non tacebo, quod per illum Do-
minus ostendit miraculum. Paralyticus quidam
per quinquennium jacuerat in porticu S. Martini,
Turonensis *i* episcopi, qui nec manus ad os
ducere poterat, nec in aliud latus declinare.
Ad eum vox in somnis facta est dicens: Surge
et citius propera ad virum Dei Pardulphum, et
per eum tibi Dominus reddet sanitatem. Cum
semel et tertio revelatum ei fuisset, uni ex mo-
nachis monasterii istius omnia indicavit: præfa-
tus vero monachus domno Audelando *k* abbati
omnia retulit, quæ per visum paralyticus vide-
rat. Venerabilis autem abbas asellum ei dare
præcepit, duosque famulos in comitatu ire jus-
sit, qui eum ad Virum Dei Pardulphum addu-
cerent, et, cum ad eum pervenisset, signum
Crucis super eum imposuit, atque intra paucos
dies sanus est factus, et, unde venerat, remeavit.

15 Alio autem tempore cum Ismaelitarum
gens *l* urbem Pictaviensem *m* fuisset ingressa,
et præcelsus Major-domus Carolus, Francorum
comes, ad debellandum eos venisset, factoque
prælio, hostes prosternens, spolia caperet et
captivos revocaret, quamplures ex eadem Ismae-
litarum gente fugam arripuerunt, et, per quæ loca
revertebantur, quemcumque hominem Chris-
tianum invenissent, trucidabant, et, ubicumque
monasteria aut loca sancta obviasent, igne con-
cremabant *n*. Sicque divulgatum est, quod ad
monasterion viri Dei Pardulphi properarent.
Cumque hoc famulo Dei nunciatum fuisset, fra-
tribus dixit: Filii, si venerint ad januas mona-
sterii, cibum et potum eis præbete, quia ex itinere
fatigati sunt. Quid putas? Qua charitate erat igni-
tus, qui paganis obbellatoribus epulas præparare
nitebatur? Tum fratres monasterii, qui ei undique
assistebant vel ministrabant, plastrum præpara-
tum et opertum velis *, et eum ad eremi loca
perducerent, ne a gente nefandissima pericula-
retur: sed Vir Dei Spiritu Sancto armatus,
nullatenus petitioni eorum consentiens, dixit,
numquam se ex eodem loco egressurum usque
ad finem vitæ suæ. Tunc omnes fratres, qui
tunc aderant, fugam arripuerunt; sed Vir Dei
solus hic remansit intrepidus, et unus famulus
ceteris audacior *p*, Euphrasius nomine, occul-
tatus remansit, ut finem ejus videre posset: et
cum jam ad portam monasterii cominus appro-
pinquarent, prædictus Euphrasius ad Virum Dei
cucurrit dicens: Pater, desine ab oratione, quia
jam ad monasterii portam appropinquant. Tum
Vir Dei, non suæ mortis discrimen metuens,
sed cænobii sui sollicitudinem gerens, continuo
in oratione prostratus Dominum exoravit, di-
cens: Contere eos, Domine, et dissipa gen-
tem

*excitate et
gutturis labo-
rantem, item
paralyticum
sanat.*

* al. Domoli-
nus.

h

* al. raucitate

i

E

k

*precibus a
monasterio
suo ruinam
avertit:*

l m

n

F

o

* suppl: ad-
duxerunt

p

A tem bella volentem, et non sinas hodie januas istius monasterii ingredi. Repente omnes in unum cuneum congregati et conglobati et nimio terrore et cœcitate concussi ad invicem linguis colloquentes diutissime steterunt, et iter, quod cœperant, perrexerunt. Sicque Famulus Dei remansit orans, intrepidus atque securus.

aqua abs illo benedicta, male negata, perditur; aliena rapientis equo
g

46 Sobolenus quidam nomine ex territorio Arvernico q ad eum veniens ampullam aquæ ab eo plenam, signo Crucis roboratam, retulit, ut eam pro salute sua suorumque domesticorum vel ægrotantium semper haberet, quam supra lectulum suum, ubi quiescebat, appendit. Quadam vero die ægrotantes ad eum venientes rogare cœperunt, ut pro charitatis gratia ex eadem aqua ad potandum vel ad liniendum paululum pro reparatione corporis daret. Sed præfatus homo renuens petitionem eorum nihil eis donavit: altera vero die ad stratum suum veniens os ampullæ in pariete pendens reperit, ampullamque effusam in strato suo, et qui dare ægrotantibus neglexit, ad suum opus ex ipsa aqua nihil habere potuit, et continuo pavens cum magna reverentia et timore ampullam vacuum ad Virum Dei defert, veniam poscens, ut culpam, quam admiserat, relaxaret r. Arnulphus quidam juvenis, illustris viri Chunoaldi s, principis affinis, annonam cuidam viduæ tollens ante caballum suum posuit ad comedendum. At illa proclamans dicebat, quod ancilla viri Dei Pardulphi esset, et nihil alimenti anni præsentis amplius haberet. Tunc idem Arnulphus, nihil veritus, ejus annonam indiscrete abstulit, et ante equum suum posuit.

r
s

47 Cum vero foras domum esset egressus, oculi caballi ipsius egressi a capite in fronte suspensi pendebant. Sed et ipse Arnulphus invenit reversus annonam intactam ante suum equum, et oculos prominentes a capite suspensos. Tum magna reverentia et pavore eundem caballum exutum oculis ad Virum Dei pertrahens, et confitendo peccata sua, omnia Famulo Dei retulit, quæ gesta erant. Sed beatus vir Dei Pardulphus fratribus, qui cum eo erant, præcepit, ut oculos caballi, unde egressi fuerant, remitterent, et aqua benedicta linitos desuper ligaminibus astringerent. Die crastina pristinum lumen oculorum refusit et prædicto viro, cui fuerat, sanum reddidit, et culpam, quam in eum admiserat, remisit. Lifrannus, præpositus prædicti monasterii, decrevit, ut in basilica B. Albini t confessoris, ubi postea corpus sancti viri Pardulphi jacet humatum, gradus faceret, et mensurato loco basilicæ ipsius, cum carpentariis in silvam perrexit, aptatur trabs, et plaustro imposita ad monasterium perducitur, quam iterum mensurantes pedem et dimidium mensura hominis breviorum reperere. Hinc Præpositus, iracundiæ furore succensus, eisdem carpentariis disciplinam u corporis imponi jussit: tunc unus ex ipsis, pavore perterritus, ad Virum Dei fugitans, et flexis poplitibus ad pedes ejus provolutus, gestam rem indicavit. Ille coram se Præpositum venire præcepit, dixitque illi: Fili, noli irasci, neque iram perficias, quia ira non est mater virtutum, et nihil mali geras his pauperibus; sed expecta hanc noctem: crastina autem die aut aliam in silva præcidere faciam, aut ipsam diligenter reficere. Post hæc verba, crastino diluculo trabem iterum mensurantes, pede uno et dimidio longior, quam vel oportebat, apparuit abbrevianda: quod autem inde præci-

luzatos oculos suum reponit in locum, extendit precibus trahem,

c
t

sum est, hodieque ad testimonium rei in hac basilica videtur adpensum: unde febribus aut dentium dolore vexati frustra excidentes optimam fieri adhibent medelam doloribus.

48 Aunarius gravi dentium dolore pressus ad eum venit, qui locum doloris ejus manibus contingens et salivam ex ore suo spuens præcepit, ut digitum suum intingeret, et eo doloris loca liniret: sed prædictus Aunarius, superbia tumidus, fastidioso motu de sua palma latenter salivam jacit. At, cum per portam monasterii progrediretur, caballus ejus in terram cadendo ruit, eumque præcipitavit, coxa ejus minutissime fracta, aliorum manibus ad hospitium deportatus prope annum ægrotavit, et vix ad sanitatem pervenit, contemptus sui poenam luens gravissimam. Hujus sancti Viri aliud fertur miraculum, quod per eum divina est operata Clementia, et multi supersunt, qui viderunt x. Homo quidam ex territorio Biturico y, Leodulphus nomine, ad Virum Dei deveniens poscit, ut filium e sacro baptismatis fonte susciperet, cui Famulus Dei adquevit, levatumque infantem, albis indutum, deosculatus, genitori nutriendum commendavit. Ejus autem pueri cunæ, nullo versante, agitari sponte visæ sunt, et post ejus obitum in domo suspensæ. Cum autem moderno tempore Francorum cohortes prædictam urbem depopulassent, et omnes domos igni cremassent z, domum, in qua erant cunæ suspensæ, nullatenus cremare, vel quidquam ex ea valuerunt exurere.

u

AUCTORE ANONYMO.

punitur dictis ejus non obtemperans, et cujusdam domum incendio liberat.

x
y

E

z

ANNOTATA.

- a *Fungi genus.*
- b *Alias Hunaldus et Hunoldus dictus est. Fuit Eudonis, Aquitanicæ ducis, filius; extincto patre, a Carolo Martello Aquitanicæ ducatum accepit, anno 756. Vide num. 23 Comment. præv.*
- c *Videlicet Martelli, de quo lit. proxime superiori; qui Theodorici Kalensis, anno 737 defuncti, Major-domus fuit.*
- d *Contigis id miraculum sub annum 736. Vide num. 23 jam citatum.*
- e *Act. 3, v. 6.*
- f *Matth. 17, v. 19.*
- g *Vide Annotata in cap. 4, lit. f.*
- h *Galliæ regio inter Oceanum Aquitanicum, Garumnam fluvium, et montes Pyrenæos sita, Gallicæ la Gascogne.*
- i *Cæsarodunum Turonum civitas Galliæ archiepiscopalis est ad Ligerim fluvium, cujus episcopus S. Martinus colitur 11 Novembris.*
- k *Vide dicta de hoc abbate S. Martini Turonensis num. 24, 25 et 54 Comment. præv.*
- l *Saracenos intellige.*
- m *Civitas Galliæ est, cognominis provinciæ caput et episcopalis sub archiepiscopatu Burdegalensi. Cadurcensem civitatem, urbem Galliæ, provinciæ Cadurcensis præcipuam, hic notat Vita brevior a Mabillonio laudata. Esto, Cadurcum tunc etiam Saraceni cœperunt; Pictavium hic retinendum videtur, in cujus vicinia Carolus Martellus Saracenos fudit.*
- n *Famosum hoc prælium Caroli Martelli cum Saracenis Pictavium inter et Turonensem civitatem mense Octobri, die Sabbathi, gestum est anno 752. Vide num. 27 Comment. præv.*
- o *Saraceni, qui, devicta Hispania, Gallias ex ea deinde invasere, Mahometani erant, non pagani; paganos tamen S. Pardulphi Vitæ scriptor nominavit*

AUCTORE
ANONYMO.

nominavit vel ob impiam doctrinam, vel gentis barbariem, vel denique quia non pauci pagani, qui antiquis suis ritibus adhuc adhaerebant, illis admixti erant.

p Apud Mabillonium minus apte legitur: deterior.

q Galliae provincia (l'Auvergne) inter Lemoices, Boios, Ruthenos et Gabalos.

r Quid ni haec fieri poterint citra miraculum?

s Vide lit. b hic.

t An Andegavensis episcopi? Vide num. 56 Comment. praevii.

u En disciplinae vocabulum pro corporis flagellatione usurpatum: quod tamen aliter exprimitur in codice Compendiensi: « Caepit (Lifra) minus » carpentario vehementer minari: tunc » unus etc. » Mabillonius. Codici Compendiensi consonat apographum nostrum Suesionense. Ceterum eodem sensu vox ista accipitur in Legibus Longobardorum apud Baluzium in Capitularibus Regum Francorum tom. 1, col. 549 et alibi, ut apud Cangium videre est.

x Hinc habes Vitae auctorem S. Pardulpho supparem fuisse; quippe, cujus aetate, multi adhuc B superstitēs erant, qui eunas, de quibus anonymus paulo infra, infantis, a S. Pardulpho e sacro fonte suscepti, sponte moveri viderant.

y Biturix (Bourges) Galliae Aquitanicae civitas archiepiscopalis est. Alias legitur: Turonico, ut inquit Mabillonius.

z Contigit ea res probabilis anno 742. Vide num. 29 et binos seqq.

CAPUT III.

S. Pardulphi obitus.

Post septem
dierum mor-
bum

De miraculis beati Viri scribendo pauca perstrinximus: nunc de ejus transitu, prout Dominus per intercessionem ejus dederit, dignum est, ut aliquid dicamus. Beatus igitur Pardulphus, cum jam fere aetatis suae octoginta ageret annos, ea tempestate, qua praecelsus atque C illuster Major-domus Carolus regeret Franciam, a illuster quoque vir Chunoaldus a regeret Aquitaniam per permissum Caroli, Vir Dei canitiei splendore candidus, vultu angelico decorus, a bono opere nullo onere fatigatus, nulla gravitudine piger, nulla aetate ferus, nulla coecitate offensus, Dominum incessabiliter deprecabatur, ut vitae hujus cursum misericorditer finire, animamque suam cum praedestinatīs ad gloriam dignaretur collocare: mox dolore membrorum contactus ad lectum rediit, septemque dierum spatio carnis afflictionem ferens: adveniente autem die Dominica b, defectum corporis vicinamque mortem assignans, paululum obdormivit. Cumque a somno evigilasset, ait ad fratres, qui ei undique administrantes adsistebant: Cujus tubam vociferantem ad portam monasterii hac hora audivi? At illi cogitantes, quod sensu cogitandi caruisset, respondentes dixerunt: Oh sancte Pater! quid loqueris talia? Numquam te verba insana aut frustra loquentem audivimus: at ille respondens ait: Non insano: sed illam tubam, quam praecelarus vir Eudo ad significandum praedium tubare consuevit, vociferantem audivi. Quod illi audientes

patenter intellexerunt, quod sane chorus angelorum ejus animam esset suscepturus, atque ad aethera caelorum portaturus, dicente B. Paulo: Quoniam Dominus in jussu et in voce archangeli et in tuba Dei descendet de caelo.

20 Presbyter vero quidam, Scopilius * nomine, dum haec agerentur, in altera domo caligas ejus, quas idem beatus Vir operatus fuerat, suis pedibus lachrymabiliter dolendo et durissimis seipsum affligendo lamentis, nitebatur imponere. Tum Vir Dei voce, qua poterat, ait: Filii, quis est, qui caligas meas contingit, vel pedibus suis imponit? Fratres vero requirentes eas, in altera domo invenerunt praefatum presbyterum desuper lamentantem et turbam monasterii cum eo. Vespertinis autem horis jam transactis, multi circa lectum ejus flentes circumstantes dicentes: Eheu, grex derelictus! Quis nos a vipereis morsibus abstrahere poterit? Aut quis de saevientibus luporum dentibus liberare? Cur nos, Pater bone, derelinquis? Vel ubi jam ultra quaeremus tam angelicam doctrinam, aut quale pro te responsum dabimus, et quem respiciemus in loco basilicae, ubi stare consueveras? At ille vix, et ut poterat loqui, divinis exhortatus et consolans eos sermonibus, ait: Viriliter agite et confortetur cor vestrum et expectate Dominum. Ad eum accedite et illuminamini et facies vestrae non confundentur. Nihil vobis deerit, si timueritis Dominum, et non privabit bonis ambulantes in innocentia, ut merito aliquando audiat desiderabilem illam vocem Domini: « Venite, benedicti Patris mei, » percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi etc. »

21 Et cum haec loqueretur, flentibus populis, angelis gaudentibus, sancta illa anima carne soluta est. Eadem vero hora Theodenus, ejus discipulus, voces psallentium in caelo audivit, et concitus ad Virum Dei veniens, jam mortuum eum invenit, quem vivum paulo ante reliquerat. Tunc cum ingenti dolore erumpens in lachrymas aiebat: Vae nobis miseris et omni paene consolatione destitutis! Heu Pater! Quis non absentiam tuam dolere possit, cum tuarum virtutum bona in memoriam reduxerit? Oh nobilis Christi Confessor! quam suavis et dulcis, justus et pius, omni bono opere perfectus atque praecelarus, et qui semper sine defectu aut crimine ad caelestia anhelare consueveras, nunc immaculato spiritu angelorum caetibus admixtus, jam cum Christo regnas sine fine victurus. Postquam vero corpus ejus multitudo fidelium summa cum diligentia, ut mos est, ad sepeliendum eum tradidit, quidam vir; Berthicus * nomine, pessima rabie vexatus, ad ejus tumulum reverenter accessit. Tunc haec contuentes fideles, qui aderant, viri atque devoti, et miserimae illius compatientes insaniae, vehementer ingemuerunt dolentes; cumque omnes pro eo ad Dominum effusas preces fecissent, mox sanus effectus, divina largiente clementia, cunctis gaudentibus, propriam ad domum remeavit: auxiliante Domino nostro Jesu Christo, qui cum aeterno Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus per infinita secula saeculorum. Amen.

ANNOTATA.

inter suorum
lacrymas
* al. Scubilius

E

c
moritur, et
accinentibus
angelis, ce-
lum petit.

F

* al. Berthe-
ricus